

Setenes Jornades sobre el nacionalisme català a la fi del segle XX

Mirant Europa

Les Jornades han deixat, per un any, la reflexió estricta sobre l'escenari català per mirar cap a Europa. La crisi dels estats, l'emergència de les nacions i el difícil encaix dels Països Catalans en l'Europa de Maastricht en foren els temes. Amb la indulgència del bisbe Deig.

Per setena vegada, enguany a Vilanova i la Geltrú (el Garraf), se celebraren del 16 al 18 d'abril les Jornades sobre el nacionalisme català a la fi del segle XX. Max Cahner, inventor de la idea i principal promotor, amb l'ajuda de Salvador Cardús, convocaven una vegada més tres dies de reflexió que aconsegueixen de reunir en un mateix espai intel·lectuals, polítics heterodoxos de diverses forces polítiques, professors universitaris, joves nacionalistes, escriptors, i altres professionals. Aquest cop amb alguna novetat. Les Jornades, al llarg de les seves successives edicions havien anat relligant complicitats —la primera i més important fou la creació de la Fundació Acta—, entre gent que en la *vida civil* es mou en àmbits molt diferents i a vegades contraposats. Es poden tornar a trobar a Prada, en el marc de la Universitat Catalana d'Estiu, però poques vegades al llarg de l'any tornen a coincidir. Paral·lelament, i per voluntat expressa dels seus convocants, les Jornades s'han mantingut en la difusa nebulosa de la pre-política, situant el debat fora de l'àmbit estricte de partit.

Però, enguany hi havia canvis. En primer lloc s'ha ampliat el cercle de convidats, començant pels secretaris generals dels partits, si bé només Duran i Lleida respongué a la invitació. En segon lloc, la presència de CDC era més ostensible, més enllà d'aquell grup d'habituals que podia mantenir una certa fidelitat a Max Cahner. Destacable en aquest sentit fou la presència, ni que fos per unes hores, de dos consellers de la Generalitat de Catalunya, Joan Vallvé i Joan Maria Pujals, i de la diputada Rosa Bruguera. En tercer lloc, també s'ha ampliat el cercle fins a incloure en la llista representants de formacions inde-

Max Cahner, promotor de les jornades, aquest cop amb el suport de l'Ajuntament de Vilanova i la Geltrú.

RAFA GIL

pendentistes, com Jordi Sànchez, de la Crida, o de dirigents del Bloc d'Estudiants Independentistes. En el terreny intel·lectual, s'hi van poder veure també cares noves, absents de les últimes edicions, com Xavier Bru de Sala o Oriol Pi de Cabanyes.

Tots els esmentats s'afegiren a la llista d'habituals: Miquel Sellarès, Jordi Porta, Josep Lluís Carod-Rovira, Joan Francesc Mira, Carles Campuzano, Ramon Llumà, Josep Huguet, Josep Murgades, Muriel Casals, Magda Oranich, Jaume Ciurana, Antoni Mir, Isidor Marí, Adolf Tobeña, Montserrat Tresserra, Josep Gifreu, Vicenç Villatoro, Enric Casasses, i molts més, fins a arribar a més d'un centenar. La presència d'assistents de fora el Principat continua essent discreta, si bé aquesta vol-

ta hi assistí, com a novetat, una delegació jove del grup Blanquerna, de les Illes, i Pepa Chesa, dirigent del PVN. Max Cahner, en el discurs d'inauguració de les sessions, anuncià la voluntat de les Jornades de sortir del Principat. Concretament, afirmà que la pròxima convocatòria seria a Mallorca —possibilitat confirmada a EL TEMPS pel president general de l'Obra Cultural Balear, Antoni Mir—, i afegí que “algun dia o altre es farien també al País Valencià”. L'any que ve, segons els organitzadors, es pretén situar la reflexió al voltant del tema de la vertebració dels Països Catalans.

Temàticament, aquestes Jornades han deixat, per un any, la reflexió de país per mirar cap a Europa. “Estats, nacions i regions a l'Europa actual” era el títol d'aquesta setena edició, que abordà tres blocs temàtics: la hipotètica crisi dels estats a l'Europa occidental, l'emergència de les regions i les nacions sense estat, i Catalunya en el nou marc europeu.

El professor de política internacional i actual director de l'Escola de Policia de Catalunya, Jesús Maria Rodés, fou l'encarregat d'obrir el primer bloc. En la seva ponència, Rodés defensà la tesi que l'estat està en crisi des del moment de la seva creació, però que aquesta crisi no implica la seva desaparició, sinó que és, contràriament, el motor del seu funcionament. Centrant-se en el terreny europeu, sostingué la seva actitud i assegurà, a més, que l'estat manté una “vigència extraordinària”, i que el procés d'unitat europea no significa pas la seva desaparició, sinó la creació d'un macro-estat. La intervenció de Rodés anà acompanyada de les comunicacions de la col·laboradora de Václav Havel, Monika Zgustová, sobre la separa-

Xavier Rubert de Ventós: "Hem de demanar el dret a l'exercici del que som." J. MORERA

ció txeca i eslovaca, i del professor Joan Lluís Pérez Francesch, sobre la crisi democràtica a Europa. Aquest últim assenyalà que la crisi democràtica té un doble efecte. En primer lloc, sobre l'estat, provocant l'aparició d'una manca de consens sobre les funcions de l'estat i fomentant la prepotència dels seus dirigents. En segon lloc, sobre la societat, provocant un allunyament del ciutadà respecte als afers generals, cosa que incrementa el materialisme i l'individualisme.

L'expert en qüestions internacionals, Rafel Grassa, va ser l'encarregat d'obrir l'apartat de l'emergència de les regions i les nacions, amb la ponència "Factors integradors i disgregadors a Europa". Grassa explicà que els factors integradors o disgregadors no poden ser qualificats de positius o de negatius d'entrada, sinó que la seva qualificació depèn de com i on es desenvolupin. Posà com a exemple el dret d'autodeterminació, factor disgregador. Així destacà els seus trets positius com a exercici polític dels ciutadans o com a mitjà per a situar el poder en una dimensió més acostada a aquests; però també els negatius, com el risc de "balcanització". Seguint la seva màxima "de res en excés", proposà la limitació d'aquest dret. L'anàlisi teòrica de Grassa anà acompanyada d'unes comunicacions sobre fenòmens nacionals concrets, a càrrec de Mercè Barceló, sobre els *länder* alemanys, de Josep Huguet, sobre les lligues del nord d'Itàlia, de Jaume Ciurana, sobre Escòcia, i de Jordi Roigé, sobre Bèlgica.

Per cloure les Jornades, els organitzadors convidaren cinc eurodiputats, Heribert Barrera (ERC), Concepció Ferrer (UDC), Carles Gasòliba (CDC), Xavier Rubert de Ventós (PSC) i Antoni Gutiérrez (IC), per debatre quina és la visió que hi ha de Catalunya des d'Europa. Moderats pel pe-

La benedicció del bisbe Antoni Deig

Les Jornades d'enguany tenien un convidat especial: el bisbe de Solsona, Antoni Deig. Els organitzadors l'havien convidat perquè respongués, en conferència, a la pregunta "¿El nacionalisme és pecat?". Deig no va defraudar l'auditori. Va acceptar l'envit. Va entrar en joc i, naturalment, va resoldre ràpidament el dubte espiritual: "el nacionalisme no és pecat, és una virtut".

Pausadament, amb un fil d'ironia còmplice, sabent-se davant una parròquia favorable, el bisbe va anar exposant els seus arguments. El nacionalisme no representa cap transgressió de la llei divina, excepte en alguns casos. Hi ha un nacionalisme, segons Deig, que sí que és pecat, no per nacionalista, sinó per la manera com es duu a la pràctica, pel seu adjectiu. És el nacionalisme assimilista, uniformista, exacerbant, xenòfob, etc. Però encara hi ha més pecats. "És pecat per omissió negar-se a prestar al país el servei que hom està en condicions de fer" -afegí, citant el document "Arrels cristianes de Catalunya", elaborat pels bisbes catalans-. Deig aprofità per capgirar el títol de la seva intervenció: "el no-nacionalisme és pecat". Els assistents no podien estar més satisfets. Tant ho estaven, que Salvador Cardús, en agrair la intervenció de Deig, no va dubtar a qualificar-lo d'"el nostre bisbe".

Qüestions més terrenals també van tenir el seu lloc en la ponència. Antoni Deig va criticar el concepte d'estat-nació, i concretament l'ús que en fa l'estat espanyol. Mentre s'insisteix a equiparar nació i estat, en el marc espanyol, "no ens podem entendre", afirmà. Segons el bisbe, "no acaben de comprendre el nostre fet diferencial ni la identitat nacional catalana, manifestada en la seva realitat

riodista Vicent Partal, tots van coincidir, amb més optimisme o menys, en les dificultats que té Catalunya per a ser reconeguda a nivell europeu, i que difícilment podrà gaudir d'un estatus satisfactori a Europa, si abans no li és reconeguda la seva personalitat en el marc d'un estat espanyol plurinacional, o no disposa d'un estat propi. Rubert de Ventós afegí, a més, que Catalunya, a Europa, no ha de buscar-hi reconeixement, sinó que ha de demanar "el dret a l'exercici del que som".

Pere Martí

Antoni Deig: "El no-nacionalisme és pecat". ARXIU

cultural i històrica, respectant els seus drets i les seves característiques". Per il·lustrar els seus arguments utilitzà un símil evangèlic: "Jesús digué que no era fet l'home per al dissabte, sinó el dissabte per a l'home. Aquí en el nostre cas, l'estat és el dissabte, i la nació, l'home".

Antoni Deig s'acomiadà dels assistents desitjant de trobar-nos "com més aviat millor, en un país normal del tot". Recollí, com era previsible, aplaudiments unànimes. I és que d'ençà que fa dos estius llançà la proposta de la creació d'una conferència episcopal catalana independent de l'espanyola, Antoni Deig té àmplies simpaties entre els cercles nacionalistes catalans. Però, de moment, fa de punta de llança. No predica en el desert, perquè cada dia té més parroquians; de totes maneres, a nivell jeràrquic és l'únic bisbe que s'ha pronunciat obertament per la conferència episcopal pròpia. A Vilanova i la Geltrú, ja els tenia tots convertits abans de començar a predicar.

P. M.